

In de Wereldbol zijn telkens aan bollen gerelateerde zaken beschreven. Maar wat gebeurde er in die jaren nog meer? In twaalf afleveringen stappen we met zevenmijlslaarzen door de afgelopen 120 jaar. Uit de periode 1890-2010 is per decennium één jaar gekozen en zijn de zaken in de wereld, in Nederland en in de bollensector op een rij gezet. Dit keer 1913.

Tulp 'L Esperance'

Tekst en fotografie: Peter Knippels

Veel vraag naar tulpen

Het is 1913 en het broeit op de Balkan. Eind januari lopen vredesonderhandelingen tussen Bulgarije, Griekenland, Montenegro, Servië en het Ottomaanse Rijk op niets uit, met als resultaat de Eerste Balkanoorlog. Eind mei wordt met het Verdrag van Londen deze oorlog beëindigd. De vrede duurt een maand. Is de eerste oorlog gericht tegen het Ottomaanse Rijk, nu vallen in de Tweede Balkanoorlog Servië en Griekenland Bulgarije binnen. De Ottomanen mengen zich ook in de oorlog en zijn de grote verliezer ervan. Het Ottomaanse Rijk moet grote delen van de Balkan opgeven. Rudolf Steiner sticht in Berlijn het Antroposofisch Genootschap. Henry Ford doet in zijn autofabrieken proeven met lopendebandproductie. De proeven leiden tot een productiestijging van 400 procent. Twee latere Republikeinse presidenten worden geboren: Richard Nixon en Gerald Ford.

In Nederland wordt in 1913 de voorloper van de Koninklijke Luchtmacht, De Luchtvaartafdeeling (LVA) opgericht. De eerste commandant is Henk Walaardt Sacré. Op 28 augustus wordt het kabinet-Cort van der Linden beëindigd. Op dezelfde dag opent koningin Wilhelmina het Vredespaleis in Den Haag.

BOLLENLAND

Het Hoofdbestuur van de Algemeene Vereeniging voor Bloembollencultuur besluit in haar vergadering van 2 juni 1913 tot de oprichting van een monstertuin, 'die zal dienen ter opplanting van monsters van bloembollen, welke, ten bewijze van de soortechtheid, aan

den beheerder worden toegezonden'. Personen die twifelen aan de soortechtheid kunnen dus een monster laten opplanten en waar nodig het Scheidsgerecht erbij roepen. Er wordt in Schoten nabij Velsen een 50 r grote tuin gehuurd en ingericht. De monsters zullen worden genomen door de correspondenten van het Scheidsgerecht. Het Hoofdbestuur heeft alles gedaan om de wensen van leden in te vullen. Het is onder andere de afdeling Noordwijk die heeft gevraagd om de monstertuin. In het Weekblad voor Bloembollencultuur van 5 september wordt de noodzaak voor de monstertuin benadrukt. Het bestuur van afdeling Noordwijk heeft bij verkopen door twee bedrijven vastgesteld dat niet-soortecht is geleverd. Bij het ene bedrijf gaat het om veertig gevallen, bij de ander om zeventien.

KAMERTJES

'Geschenk van Hare Majesteit de Koningin aan den Duitschen Keizer en de Keizerin', zo luidt de titel boven het redactioneel artikel op de openingspagina van het Weekblad voor Bloembollencultuur van 13 juni. Koningin Wilhelmina heeft enkele siertelers, waaronder E.H. Krelage, de opdracht gegeven een onderzoek uit te voeren vanwege een voorgenomen schenking voor beplanting van het Neue Palais in Potsdam. Bollenleveranciers zijn E.H. Krelage en Zoon uit Haarlem, J. Valkering Tnz. uit Limmen en P.W. Voet uit Overveen.

In hetzelfde nummer is er ook melding van iets nieuws. Het Hoofdbestuur heeft besloten dat er 'behoorlijk afgesloten kamertjes' te huur zijn

op de beurs die wordt gehouden in de Sociëteit Vereeniging in Haarlem. De huur bedraagt tien gulden per seizoen.

VEEL VRAAG

In het Weekblad voor Bloembollencultuur staan in november en december berichten over de verkoop van bloembollen in de noordoostelijke kuststaten van de VS. Er wordt gemeld dat nog niet eerder zoveel bloembollen zijn verkocht in oktober als in dit jaar. Van verschillende artikelen zijn al snel tekorten, zoals van de Enkele Vroege tulpen 'Cottage Maid', 'Duchesse de Parma', 'Keizerskroon', 'La Reine' en 'Pink Beauty'. Dit geldt ook voor Darwintulpen en Late tulpen. Hetzelfde beeld bij enkele narcissencultivars, waaronder 'Von Sion'. Deze laatste is bij meerdere bedrijven niet meer op voorraad. Er is veel vraag naar hyacinten en het is moeilijk om tegen een redelijke prijs grotere aantallen bollen te verkrijgen, zowel op naam als op kleur. In New York is de handel vroeg begonnen en in de maanden oktober en november bijzonder levendig. Het is ondertussen begin december en de vorst valt in. De laatste orders komen binnen bij de handelaren in Nederland. Alle laatbloeiende tulpen zijn schaars, net als de hoofdsoorten van de Cottagetulpen en Darwintulpen. Narcissen en hyacinten op naam zijn uitverkocht. Dit is ook zo in de grote steden zoals Boston, New York en Chicago. 'Er is nog een tamelijke voorraad van Narcissus totus albus, doch de handelaren bewaren de bollen in koelkamers, totdat ze verkocht kunnen worden zonder concessie op de prijzen.'